

Børne- og Undervisningsministeriet

Den 24. oktober 2019

Samlenotat for Rådsmødet (uddannelse) den 8. november 2019

Punkt 1: Et stærkt økonomisk grundlag for Europa: Effektivitet og kvalitet af uddannelse

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *fælles politisk drøftelse med deltagelse af finans- og undervisningsministre*

(s. 2)

Punkt 2: Rådskonklusioner om nøglerollen for politikker for livslang læring med henblik på at adressere den teknologiske og grønne omstilling til støtte for inkluderende og bæredygtig vækst

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *vedtagelse*

(s. 4)

Punkt 3: Rådsresolution om videreudvikling af det europæiske uddannelsesområde til støtte for fremtidsorienterede uddannelsessystemer

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *vedtagelse*

(s. 8)

Punkt 4: Kunstig intelligens inden for uddannelse

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *politisk drøftelse*

(s. 12)

Punkt 1: Et stærkt økonomisk grundlag for Europa: Effektivitet og kvalitet af uddannelse

- KOM-dokument foreligger ikke
- fælles politisk drøftelse med deltagelse af finans- og undervisningsministre
- nyt notat

1. Resumé: *Det finske formandskab har sat en politisk debat om effektivitet og kvalitet af uddannelse på dagsordenen. Drøftelsen vil foregå som en fælles drøftelse mellem undervisningsministrene (UUKS) og finansministrene (ECOFIN). Formålet med drøftelsen er at give undervisnings- og finansministrene mulighed for en fælles diskussion af, hvordan man fremmer effektive investeringer i uddannelser. Regeringen støtter fokus for den politiske drøftelse og vil i sit indlæg fremhæve regeringens prioritering af investering i uddannelser samt danske erfaringer med at dokumentere værdien af investering i uddannelse.*

2. Baggrund

Det finske formandskab har sat en politisk debat om effektivitet og kvalitet af uddannelse på dagsordenen. Drøftelsen vil foregå som en fælles drøftelse mellem undervisningsministrene (UUKS) og finansministrene (ECOFIN), hvilket er første gang, der afholdes en fælles session mellem de to rådsformationer.

3. Formål og indhold

Formålet med drøftelsen er at give undervisnings- og finansministrene mulighed for en fælles diskussion af, hvordan man fremmer effektive investeringer i uddannelser. Drøftelsen sker i forlængelse af den nye strategiske dagsorden for EU 2019-2024, hvor det fremhæves, at investeringer i uddannelse og færdigheder bør øges. Desuden ligger drøftelsen i forlængelse af rådsresolutionen om videreudvikling af det europæiske uddannelsesområde til støtte for fremtidsorienterede uddannelsessystemer, der fremhæver værdien af investering i uddannelser, og som vedtages samtidigt på rådsmødet.

Udgangspunktet for drøftelsen er en diskussionsnote fra formandskabet. Diskussionsnoten fremhæver vigtigheden af investeringer i uddannelsesområdet. Noten understreger også behovet for at sikre, at disse investeringer på bedst mulig vis bidrager til at styrke effektiviteten og kvaliteten af uddannelsesindsatsen. Dette samtidig med, at der fortsat bør være lige adgang til uddannelser. Desuden vil der være fokus på nye innovative tilgange til investeringer på området.

Formandskabet har oplyst, at den finske premierminister vil viderebringe hovedbudskaberne for drøftelsen til Det Europæiske Råd.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Debatoplægget medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet for rådsmødet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 18. oktober 2019. Der indkom følgende bemærkninger:

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

”DLI noterer sig, at det forventes at formandskabets diskussionsnote blandt andet vil fokusere på ’nye innovative tilgange til investeringer på området’. Det er ikke defineret hvad innovative tilgange til investeringer omfatter, men DLI ønsker at understrege at uddannelse er et offentligt anliggende der ikke bør være genstand for kommercielle interesser. Der bør udvikles klare regler der sikrer økonomisk, politisk og demokratisk transparens ved involvering af kommercielle interesser i uddannelse uanset om det er på internationalt, nationalt eller lokalt niveau.

Effektive investeringer kan på samme måde blive en utydelig størrelse. Under punkt 3 i samlenotatet fremgår det at ”Regeringen finder det vigtigt i det fremtidige europæiske samarbejde på uddannelsesområdet, at uddannelse fortsat forstås bredt med fokus på inkluderende uddannelse til alle inden for alle sektorer og forskellige livsstadier, og som bidragende til at skabe vækst og velstand og demokratisk medborgerskab”. Videre står der under punkt 3: ”Uddannelsesområdets to væsentligste samfundsmæssige roller – dets bidrag til konkurrenceevne og beskæftigelse på den ene side og til medborgerskab, social inklusion og personlig udvikling på den anden side – hænger tæt sammen og supplerer hinanden i dagens samfund”. Forudsat at effektive investeringer tager udgangspunkt i de to ovenstående definitioner af uddannelsessystemets formål, og dermed på hvad der skal investeres i, kan DLI overordnet set tilslutte sig såkaldte effektive investeringer. EU’s nyligt reviderede otte nøglekompetencer, der omfatter kompetencer inden for fire grundlæggende færdighedsdomæner og fire transversale, kan være et relevant udgangspunkt for finans- og undervisningsministrene at drøfte effektivitet og kvalitet i uddannelse, herunder effektive investeringer i uddannelse.

Det nuværende investeringsniveau for uddannelse er generelt set i EU, herunder i Danmark udfordret af mangeårige besparelser, herunder også på områder som vejledning. Besparelser skal ofte ses i lyset af en omfattende reformiver i de europæiske lande og en manglende inddragelse af lærere, undervisere og andre involverede aktører. Der er således også behov for at se på kontekst og rammer for investeringer. I den sammenhæng har OECD i flere sammenhænge påpeget betydningen af at involvere lærere og undervisere i reformer og større ændringer i uddannelse for at sikre effektive implementering.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred enighed blandt landene til den fælles drøftelse mellem undervisnings- og finansministrene om vigtigheden af effektive investeringer i uddannelsesområdet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er enig i, at investeringer i uddannelse er vigtigt ud fra et bredt samfundsmæssigt perspektiv, idet uddannelse er væsentligt både for beskæftigelsen og konkurrenceevnen og for medborgerskab, social inklusion og personlig udvikling, og regeringen støtter derfor fokus for den politiske drøftelse. Regeringen vil i sit indlæg fremhæve regeringens prioritering af investering i uddannelser samt danske erfaringer med at dokumentere værdien af investering i uddannelse.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 2: Rådskonklusioner om nøglerollen for politikker for livslang læring med henblik på at adressere den teknologiske og grønne omstilling til støtte for inkluderende og bæredygtig vækst

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse
- nyt notat

1. Resumé: *Formålet med rådskonklusionerne er at styrke fokus på og den strategiske tilgang til behovet for livslang læring, for at de europæiske samfund kan have bæredygtig vækst i lyset af den teknologiske udvikling og grønne omstilling. I rådskonklusionerne opfordres medlemsstaterne på en række forskellige måder til at udvikle strategiske tilgange til at give livslang læringspolitikker et løft for at understøtte inkluderende og bæredygtig vækst og som svar på den teknologiske og grønne omstilling. Kommissionen opfordres til bl.a. at understøtte aktive, effektive og fremtidsorienterede livslang læringsstrategier og –politikker med det mål at styrke deltagelsen i livslang læring på alle niveauer og inden for alle former for uddannelse. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, da de ligger i god forlængelse af regeringens fokus på investering i uddannelse for blandt andet at styrke fremtidens løsninger og bidrage til regeringens ambition om en grøn og bæredygtig fremtid i en digitaliseret verden.*

2. Baggrund

Baggrunden for rådskonklusionerne er, at den teknologiske udvikling og behovet for grøn omstilling betyder, at millioner af europæere vil have behov for op- og omkvalificering i de kommende år. Fremme af videreuddannelse er endvidere en finsk formandskabsprioritet.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at styrke fokus på og den strategiske tilgang til behovet for livslang læring, for at de europæiske samfund kan have bæredygtig vækst i lyset af den teknologiske udvikling og grønne omstilling.

Indledningsvist i rådskonklusionerne defineres livslang læring som dækkende læring fra dagtilbud til efter pensionsalderen, herunder hele spektret af formel, ikke-formel og uformel læring, med det formål at forbedre viden, færdigheder og kompetencer fra et personligt, medborgerskabsmæssigt, socialt og/eller beskæftigelsesmæssigt perspektiv. Det fastslås, at de nuværende samfundsmæssige og økonomiske udfordringer kræver dels tilgange, der engagerer og motiverer de lærende, samfundet og arbejdsgiverne til at blive mere proaktive og strategiske i forhold til opgaven med at gøre livslang læring til virkelighed for alle, dels vigtigheden af systematisk koordination på tværs af relevante politikområder for succesrig implementering af livslang læringspolitikker, såvel som de sociale parters afgørende rolle for tilrettelæggelsen, implementeringen og succesen af disse politikker. I rådskonklusionerne fastslås endvidere vigtigheden af at fremme lige muligheder for deltagelse i og adgang til livslang læring for enhver uafhængigt af baggrund ved at anerkende og bygge på forudgående viden, færdigheder og kompetencer, og på den måde fremme forskellige og gnidningsløse overgange mellem niveauer og typer af uddannelse. Endelig anerkendes betydningen af livslang læring for at understøtte og gøre det muligt for individer, samfund og arbejdslivet at adressere den teknologiske og grønne omstilling og samtidig bidrage til social inklusion.

I rådskonklusionerne understreges behovet for at give et stort løft til politikker for livslang læring for bedre at kunne møde udfordringerne fra et samfund under forandring.

I rådskonklusionerne opfordres medlemsstaterne til at udvikle strategiske tilgange til at give livslang læringspolitikker et løft for at understøtte inkluderende og bæredygtig vækst og som svar på den teknologiske og grønne omstilling. Det kan bl.a. ske ved følgende:

- at udvikle uddannelsessystemer, der giver sammenhængende læringsveje og overgange for individuelle deltagere;
- at styrke lighed i uddannelse ved at udvikle politikker, der skal fremme adgang til veletablerede uddannelsesveje for alle og undgå uddannelsesmæssige blindgyder;
- at styrke uddannelsessystemernes åbenhed for at imødekomme behovene fra eleverne/de lærende og de hurtige forandringer på arbejdsmarkedene og i samfundene ved at give særlig opmærksomhed til de områder, der er mest ramt af teknologiske forandringer og mest relevante i forhold til klimaforandringerne;
- at understøtte lette overgange mellem forskellige uddannelsesniveauer og –sektorer ved at lette alternative læringsveje, give vejledning og støtte nye undervisningsmetoder på alle niveauer, samt validere færdigheder og kompetencer ligegyldigt, hvor og hvordan de er opnået.
- at understrege vigtigheden af fortsat kompetenceudvikling for lærere, undervisere, skoleledere, vejledere, ungdomsarbejdere og karriererådgivere med henblik på at skabe færdigheder og kompetencer for videreuddannelse, der er tilgængelige for alle;
- at fremme udvekslingen og tilgængeligheden af data, som er relevante for at give eleverne mulighed for at styre og bruge data i forbindelse med deres egen læring og give dem mulighed for at foretage bevidste valg herom gennem livet;
- at udforske potentialet i kunstig intelligens til at understøtte personaliseret uddannelse af høj kvalitet og udviklingen af viden, færdigheder og kompetencer.

Endvidere opfordres Kommissionen med respekt for nærhedsprincippet og i tæt samarbejde med de sociale parter bl.a. til at give et løft til strategier for livslang læring, med det mål at styrke deltagelsen i livslang læring. Dette skal ske ved,

- at understøtte aktive, effektive og fremtidsorienterede livslang læringsstrategier og –politikker med det mål at styrke deltagelsen i livslang læring på alle niveauer og inden for alle former for uddannelse;
- at fremme nuværende livslang læringspolitikker i det europæiske uddannelsesområde, ved at afspejle livslang læring i den fremtidige strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde og ved at benytte mulighederne i Erasmus+, de europæiske socialfonde mv.
- at identificere forskellige målgruppers behov for opkvalificering, med udgangspunkt i forandringer i samfund og arbejdsliv
- at tydeliggøre livslang læring i den fremtidige strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde
- at benytte mulighederne i Erasmus+, de europæiske socialfonde m.v.
- at understøtte videndeling om initiativer, der letter investeringer i livslang læring (samarbejde mellem offentlig og privat sektor)
- at fremme fleksible læringsmuligheder for op- og omkvalificering af voksne, gennem udforskning af mulighederne for tværsektorielt samarbejde (sociale parter, civilsamfundet, arbejdsformidlingen og andre relevant interessenter).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Medlemsstaternes kompetence på uddannelsesområdet jf. TEUF art. 165 og art.166 respekteres fuldt ud i rådskonklusionerne.

6. Gældende dansk ret

Rådskonklusionerne medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Samlenotatet for rådsmødet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 18. oktober 2019. Der indkom følgende bemærkninger:

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

”DLI kan tilslutte sig at livslang læring spiller en væsentlig rolle i den teknologiske og grønne omstilling, ikke mindst i forhold til at sikre at det foregår økonomisk og socialt bæredygtigt. Samtidig noterer DLI sig, at voksnes deltagelse i uddannelsesaktiviteter i Danmark er faldet fra 31,3 % i 2009 til 23,5 % i 2018. Dette er et dramatisk fald der bør ses på med alvor, selvom tallene er væsentligt bedre end EU-gennemsnittet. Det samme gælder tallene for unge der forlader uddannelsessystemet tidligt (early school leavers) i Danmark. Her har vi de seneste tre år set at tallene stiger alarmerende, fra 7,2 % i 2016 til 10,2 % i 2018 – for mænd er tallet i 2018 helt oppe på 12,5 %. I den samme periode har vi set et omfattende antal uddannelsesreformer og –besparelser, herunder også på vejledningsområdet. Endvidere er der indført øgede adgangskrav til ungdomsuddannelserne, uddannelsesparathedsvurderinger på grundskoleniveau og et generelt øget fokus på test af færdigheder, mens at fokus på at sikre gode rammer for motivation til uddannelse og læring samt et bredere dannelseperspektiv i uddannelse ikke i samme omfang har fået opmærksomhed. DLI anser at ovenstående bør give anledning til refleksion over hvordan Danmark og EU som helhed bør vurdere hvad der er behov for at have fokus på i forhold til de foreslåede fokusområder for medlemsstaternes strategiske tilgang til livslang læringspolitikker. DLI noterer sig desuden at det foreslås at de sociale parter inddrages. DLI kan overordnet tilslutte sig de elementer der fremgår af udkastet til samlenotatets beskrivelse af rådskonklusionerne, dog med følgende bemærkninger:

Medlemsstaterne opfordres i sine livslang læringspolitikker at have fokus på blandt andet ”udveksling og tilgængelighed af data, som er relevante for at give eleverne mulighed for at styre og bruge data i forbindelse med deres egen læring og give dem mulighed for at foretage bevidste valg herom gennem livet”. Data har både muligheder og begrænsninger, ligesom der er nogle pædagogiske og etiske hensyn at tage i den sammenhæng. Det er således ikke ønskværdigt blindt at øge anvendelsen af data, det skal ses i en konkret pædagogisk kontekst og under de rette forudsætninger og naturligvis med fokus på datasikkerhed. Der argumenteres endvidere for at kunstig intelligens kan understøtte personaliseret uddannelse af høj kvalitet. Det er bydende nødvendigt at overvejelserne omkring anvendelsen af kunstig intelligens i undervisning og uddannelse sættes ind i en pædagogisk og didaktisk kontekst og ikke styres af kommercielle interesser. Der er fortsat meget lidt viden om hvordan anvendelsen af kunstig intelligens virker i konkrete pædagogiske, didaktiske og faglige sammenhænge og i et større læringsrumsperspektiv. Undervisning bygger fundamentalt på relationer, som der derfor må tages højde for når kunstig intelligens og personaliseret uddannelse drøftes.

Der refereres i udkastet til samlenotatet til at Kommissionen opfordres til ”at understøtte initiativer, der letter investeringer i livslang læring, herunder samarbejde mellem den offentlige og private sektor”. Det fremgår ikke tydeligt hvad formål med og indhold i dette samarbejde mellem offentlig og privat sektor

bør være. DLI har noteret sig den store interesse for uddannelse i Europa fra kommercielle aktørers side og understreger vigtigheden af at sikre økonomisk, politisk og demokratisk transparens ved involvering af kommercielle interesser i uddannelse uanset om det er på internationalt, nationalt eller lokalt niveau.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, da de ligger i god forlængelse af regeringens fokus på investering i uddannelse for blandt andet at styrke fremtidens løsninger og bidrage til regeringens ambition om en grøn og bæredygtig fremtid i en digitaliseret verden.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 3: Rådsresolution om videreudvikling af det europæiske uddannelsesområde til støtte for fremtidsorienterede uddannelsessystemer

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse
- nyt notat

1. Resumé: *Formålet med rådsresolutionen er at give en retning for den nye Kommission i forhold til hvilken vej, Rådet ønsker, at EU's uddannelsespolitiske samarbejde skal gå, når visionen om et europæisk uddannelsesområde skal foldes ud, og et forslag til ny strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde skal fremlægges. I rådsresolutionen opfordres Kommissionen ved den videre udvikling af det europæiske uddannelsesområde og den fremtidige strategiske ramme for samarbejdet på uddannelsesområdet bl.a. til, at det europæiske uddannelsesområde skal omfatte hele livslang lærings-forløbet fra dagtilbud over det almene skoleområde og erhvervsuddannelser til videregående uddannelse og voksenuddannelse, og at man skal fortsætte med at fjerne barrierer for læringsmobilitet, fremme mobilitet og samarbejde inden for uddannelse, og støtte medlemsstaterne i at modernisere deres uddannelsessystemer, fremme sprogundervisning og gensidig anerkendelse af kvalifikationer og læringsophold i udlandet; samt at udnytte potentialet i prioriteterne i den strategiske dagsorden 2019-2024, navnlig ved at investere i de kompetencer, der efterspørges i arbejdslivet og i et samfund under forandring. Rådsresolutionen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Regeringen støtter vedtagelsen af rådsresolutionen. Regeringen finder det vigtigt i det fremtidige europæiske samarbejde på uddannelsesområdet, at uddannelse fortsat forstås bredt med fokus på inkluderende uddannelse til alle inden for alle sektorer og forskellige livsstadier, og som bidragende til at skabe vækst og velstand og demokratisk medborgerskab.*

2. Baggrund

Baggrunden for rådsresolutionen er det finske formandskabs ønske om, at Rådet skal give en retning for den nye Kommissions arbejde på uddannelsesområdet. Dette tager udgangspunkt dels i EU's nye strategiske dagsorden 2019-2024, dels i Kommissionens lancering i december 2017 af visionen om et europæisk uddannelsesområde i 2025 via meddelelsen ”Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur”, ifølge hvilken det bør være normalt at læse og studere i en periode i et andet europæisk land og kunne to sprog ud over sit eget. Visionen blev bekræftet af Ministerrådet i rådskonklusioner af 22. maj 2018. Rådsresolutionen skal også ses i sammenhæng med, at strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet, kaldet Education and Training 2020, skal genforhandles i 2020 på baggrund af et forslag fra Kommissionen, som endnu ikke er lagt frem.

3. Formål og indhold

Formålet med rådsresolutionen er at give en retning for den nye Kommission i forhold til hvilken vej, Rådet ønsker, at EU's uddannelsespolitiske samarbejde skal gå, når visionen om et europæisk uddannelsesområde skal foldes ud, og et forslag til ny strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde skal fremlægges.

I sammenhæng med de igangværende diskussioner om Europas fremtid understreges det i rådsresolutionen, at Europa står over for en æra, hvor globalisering, teknologiske fremskridt, udfordringer for bæredygtigheden og den sociale inklusion, politisk ustabilitet og demografiske forandringer har en dybtgående effekt på de europæiske samfund og borgere. Uddannelsesrådets to væsentligste samfundsmæssige roller – dets bidrag til konkurrenceevne og beskæftigelse på den ene side og til medborgerskab, social inklusion, samhørighed og personlig udvikling på den anden side – hænger tæt sammen og supplerer hinanden i dagens samfund.

I sammenhæng med implementeringen af den nye strategiske dagsorden 2019-2024 understreges i rådsresolutionen den afgørende rolle, som uddannelse på alle niveauer spiller i implementeringen af hovedprioriteterne i den strategiske dagsorden. Der lægges bl.a. vægt på, at investering i uddannelse af høj kvalitet for alle medfører substantielle fordele ikke kun for borgerne, men også for økonomien og samfundet, at der er behov for, at investering i uddannelse og færdigheder bliver fremmet både på europæisk og nationalt niveau, herunder ved at fremme synergier med europæiske finansieringsinstrumenter, at uddannelsesområdets potentiale til at bidrage til at opnå et klimaneutralt og grønt Europa bør udforskes fuldt ud, og endelig at den europæiske søjle for sociale rettigheder bør implementeres både på europæisk og medlemsstatsniveau med respekt for hinandens kompetencer. Retten til inkluderende uddannelse af god kvalitet bør respekteres i alle livets stadier fra tidlig barndom til alderdommen og for alle niveauer og former for uddannelse, og implementeringen bør tage særlig hensyn til effektiv adgang, lige muligheder, inklusion og sikring af adgang og overgange til livslang læring.

I sammenhæng med den videre udvikling af visionen om et europæisk uddannelsesområde i 2025 fremhæves følgende i rådsresolutionen:

- Vigtigheden af at sikre, at EU's fælles værdier, herunder demokrati, retsstatsprincipperne og grundlæggende rettigheder, beskyttes og fremmes;
- de betydelige fremskridt, der er sket hen mod det europæiske uddannelsesområde, og vigtigheden af at styrke tilsagnet til videre udvikling af dets mål for at kunne virkeliggøre visionen om det europæiske uddannelsesområde og gøre Europa til verdens førende lærings-samfund;
- vigtigheden af at udvikle den fremtidige strategiske ramme for det europæiske samarbejde inden for uddannelse som et redskab til at støtte og implementere det europæiske uddannelsesområde;
- den instrumentale rolle for Erasmus+-programmet for det europæiske uddannelsesområde;
- behovet for at fortsætte indsatsen for at udvikle samarbejdet på europæisk niveau mellem medlemsstaterne med henblik på at styrke den gensidige læring og udveksling af bedste praksis og samtidig fjerne barrierer for læringsmobilitet og støtte medlemsstaterne i en holistisk udvikling af deres uddannelsessystemer;
- behovet for at håndtere og overveje globale udfordringer og muligheder, særligt inden for klimaforandringer, digitalisering, kunstig intelligens og misledende information, ved at fremme udviklingen af viden, færdigheder og kompetencer og kritisk tænkning inden for alle niveauer og former for uddannelse.

På den baggrund opfordres Kommissionen ved den videre udvikling af det europæiske uddannelsesområde og den fremtidige strategiske ramme for samarbejdet på uddannelsesområdet bl.a. til følgende:

- at huske ambitionerne udtrykt i rådskonklusionerne om at arbejde hen mod en vision for det europæiske uddannelsesområde fra maj 2018;
- at tage yderligere initiativer til skabelsen af et ægte europæisk uddannelsesområde ved at videreudvikle dets mål og styrke dets bånd til den kommende strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde, samt sørge for at alle niveauer og former for uddannelse fremmes på lige vilkår;
- at udnytte potentialet i prioriteterne i den strategiske dagsorden 2019-2024, navnlig ved at investere i de kompetencer, der efterspørges i arbejdslivet og i et samfund under forandring;
- at indgå i fælles refleksioner om mulighederne og politiske tiltag, der kan bidrage til det strategiske mål om et klimaneutralt og grønt Europa;
- at fortsætte den koordinerede indsats for at skabe fremskridt for en omfattende digital uddannelseshandlingsplan for Europa og en koordineret plan for kunstig intelligens ved at sikre merværdi og koordination i forhold til det europæiske uddannelsesområde;

- at videndele om nye måder til at uddanne og understøtte kompetente, motiverede og højt kvalificerede lærere og skoleledere samt fremme deres fortsatte faglige udvikling og forskningsbaseret læreruddannelse af høj kvalitet.

Med henblik på den videre udvikling af initiativet vedrørende Europæiske Universiteter anerkendes i rådsresolutionen udviklingen af første Europæiske Universiteter som et ambitiøst initiativ, som kan fremme mere intensivt, innovativt og struktureret samarbejde mellem alle typer af videregående uddannelsesinstitutioner fra alle egne af Europa og på tværs af alle aktivitetsområder fra undervisning til forskning og innovation.

I den forbindelse opfordres i rådsresolutionen medlemsstaterne og Kommissionen inden for deres respektive kompetencer og i respekt for nærhedsprincippet til at søge metoder til at skabe opmærksomhed omkring de Europæiske Universiteter og opmuntre forskellige typer videregående uddannelsesinstitutioner til at deltage ved at sikre initiativets høje kvalitet og geografiske og sociale inklusivitet med det mål at gøre initiativet til en ægte succes.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Medlemsstaternes kompetence på uddannelsesområdet jf. TEUF art. 165 og art.166 respekteres fuldt ud i rådsresolutionen.

6. Gældende dansk ret

Rådsresolutionen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådsresolutionen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet for rådsmødet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 18. oktober 2019. Der indkom følgende bemærkninger:

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

”DLI har noteret sig at der ikke har været tradition for en mere politisk drøftelse i Danmark omfattende regering, Folketinget og de sociale parter om de strategiske elementer i EU’s uddannelsespolitik, herunder national implementering eller strategisk anvendelse af de redskaber som EU’s åbne koordinationsmetode giver på et område som uddannelse, fx peer learning. Samtidig kan DLI konstatere at visionen om et europæisk uddannelsesområde i 2025 blev lanceret ved det sociale topmøde i Göteborg i november 2017, hvorefter stats- og regeringslederne ved Det Europæiske Rådsmøde i december 2017 vedtog konklusioner på området. Først herefter blev 2025-visionen drøftet af undervisningsministrene i 2018. Denne lidt omvendte proces medførte desuden at de sædvanlige sociale parter på uddannelsesområdet, som undervisningsministrene, først sent kom ind i processen. Et europæisk uddannelsesområde i 2025, Uddannelse 2020 (EU’s strategiramme for uddannelse), det europæiske semester, søjlen for sociale rettigheder og den sociale resultattavle samt nu også FN’s Verdensmål er blevet væsentlige elementer og redskaber i EU’s uddannelsespolitik i tillæg til et nært samarbejde mellem EU-Kommissionen og OECD’s generaldirektorat for uddannelse samt strategier

inden for særligt beskæftigelse, digitalisering og kunstig intelligens samt migration i EU. Der er dermed høje ambitioner for uddannelsesområdet der muligvis ikke bliver helt indfriet i EU's medlemslande. DLI kan således kun opfordre til at der sker en drøftelse på nationalt niveau i Danmark om hvordan man fra dansk side ønsker at anvende EU's uddannelsessamarbejde, hvis succes i sidste ende er afhængig af handlinger nationalt qua de traktatmæssige begrænsninger for EU's uddannelsespolitik og anvendelsen af den åbne koordinationsmetode.

Ud over ovennævnte bemærkninger henviser DLI til sine bemærkninger til de øvrige punkter i samlenotatet.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til rådsresolutionen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådsresolutionen. Regeringen finder det vigtigt i det fremtidige europæiske samarbejde på uddannelsesområdet, at uddannelse fortsat forstås bredt med fokus på inkluderende uddannelse til alle inden for alle sektorer og forskellige livsstadier, og som bidragende til at skabe vækst og velstand og demokratisk medborgerskab.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens meddelelse om *Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur* den 13. december 2017.

Rådskonklusionerne om at arbejde hen mod en vision for et europæisk uddannelsesområde blev forelagt Europaudvalget den 18. maj 2018 til orientering som led i undervisningsministerens forelæggelse af rådsmødet for uddannelse den 22. maj 2018.

Punkt 4: Kunstig intelligens inden for uddannelse

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk drøftelse
- nyt notat

1. Resumé: *Det finske formandskab har sat en politisk debat om anvendelsen af kunstig intelligens i uddannelse på dagsordenen. Formålet med drøftelsen er at give undervisningsministrene mulighed for at reflektere over de erfaringer, som er gjort i forbindelse med brug af kunstig intelligens på uddannelsesområdet. Drøftelsen vil have fokus på, hvordan uddannelsesområdet kan bidrage til at styre udviklingen af kunstig intelligens både på EU- og medlemsstatsniveau, samt hvilke mulige tiltag der kan tages på EU-niveau i samarbejde med medlemsstaterne. Regeringen støtter fokus for den politiske drøftelse og vil i sit indlæg bakke op om, at øget vidensdeling og erfaringsudveksling om emnet i europæiske regi kan have en merværdi med udgangspunkt i danske erfaringer med brugen af kunstig intelligens på uddannelsesområdet.*

2. Baggrund

Det finske formandskab har sat en politisk debat om anvendelsen af kunstig intelligens i uddannelse på dagsordenen. Drøftelsen forventes at have fokus på nationale erfaringer med kunstig intelligens på uddannelsesområdet.

3. Formål og indhold

Formålet med drøftelsen er at give undervisningsministrene mulighed for at reflektere over de erfaringer, som er gjort i forbindelse med brug af kunstig intelligens på uddannelsesområdet. Formandskabet har bedt det rådgivende organ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Råd om at udarbejde et indspil til baggrund for udarbejdelsen af diskussionsnoten.

Diskussionsnoten sætter fokus på to aspekter af kunstig intelligens. For det første hvilke kompetencer og færdigheder, som vil blive efterspurgt, samt behovet for at øge vidensniveauet i forhold til at forstå, hvad kunstig intelligens er. Og for det andet, hvordan kunstig intelligens kan bruges til at løse udfordringer i uddannelsessystemet såsom at bidrage til mere fleksible og personlige undervisningsforløb. Det fremhæves, at dette bør ske med en menneskeorienteret tilgang til brugen af data samt med fokus på de etiske aspekter ved kunstig intelligens.

Medlemslandene skal i forlængelse heraf drøfte, hvordan uddannelsesområdet kan bidrage til at styre udviklingen af kunstig intelligens både på EU- og medlemsstatsniveau, samt hvilke mulige tiltag, der kan tages på EU-niveau i samarbejde med medlemsstaterne.

Kunstig intelligens forventes at blive en del af Kommissionens øgede fokus på digitalisering af uddannelsesområdet i de kommende år. Desuden ligger drøftelsen i forlængelse af rådsresolutionen om videreudvikling af det europæiske uddannelsesområde til støtte for fremtidsorienterede uddannelsessystemer, der fremhæver en koordineret plan for kunstig intelligens, og som vedtages samtidigt på rådsmødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Debatoplægget medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet for rådsmødet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 18. oktober 2019. Der indkom følgende bemærkninger:

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

”DLI har noteret at formandskabet har bedt Det Europæiske Økonomiske og Sociale Råd om at udarbejde en diskussionsnote til dagsordenspunktet. DLI har haft anledning til at læse denne diskussionsnote der blev vedtaget af EØSU den 25. september 2019 som ’sonderende udtalelse på vegne af det finske formandskab’ med ordføreren Tellervo Kylä-Harakka-Ruonola der repræsenterer arbejdsgiversiden i EØSU. DLI er kritisk over at denne udtalelse bidrager som grundlag for drøftelsen ved rådsmødet, overordnet set fordi den ikke tager højde for de pædagogiske, didaktiske og faglige overvejelser der bør være grundlag for en diskussion om kunstig intelligens inden for uddannelse. I udtalelsen sættes der tilsyneladende lighedstegn mellem ’digital undervisning’ og anvendelse af digitale og kunstig intelligens-redskaber i undervisningen og det at erhverve sig færdigheder, kompetencer og kundskaber der gør den enkelte i stand til at navigere i jobs (og samfund) i ”AI-tidsalderen”. I udtalelsen foreslås det endvidere at fremme gunstige vilkår for private investeringer. Anvendelsen af kunstig intelligens inden for uddannelse kan være relevant og skabe merværdi. Men det skal ske inden for allerede eksisterende rammer for drøftelser af uddannelsespolitik, pædagogik m.v. frem for i en overordnet kontekst med kommercielle interesser som udgangspunkt.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til, at anvendelsen af kunstig intelligens inden for uddannelse vil få en stadig mere fremtrædende rolle i uddannelsessystemerne fremover, og at det er væsentligt at være opmærksom på de potentialer og udfordringer, som er forbundet hermed.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter fokus for den politiske drøftelse og vil i sit indlæg bakke op om, at øget vidensdeling og erfaringsudveksling om emnet i europæisk regi kan have en merværdi med udgangspunkt i danske erfaringer med brugen af kunstig intelligens på uddannelsesområdet.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.